

BÆRUM KOMMUNE
Rådhus torget 4
1337 SANDVIKA

Trondheim, 30.06.2022

Deres ref.:
22SFFD82
Tore Gulli

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2022/2766
22011357

Saksbehandler:
Lise Kristin Svenning Jensen

Tilskudd til - Klimaklok håndtering av overskuddsmasser

Vi viser til søknaden datert 14.02.2022 med referansenummer 22SFFD82 om tilskudd på kr 12 000 000. Vi har behandlet søknaden og gir med dette et tilskudd på kr 12 000 000. Tilskuddet blir utbetalt når du/dere har rapportert i tråd med kravene under. Tiltaket som gis tilskudd er "Klimaklok håndtering av overskuddsmasser".

Begrunnelsen for vedtaket

Bærum kommune ved Bærum Ressursbank (BR) har søkt om Klimasats-midler til å oppskalere arbeidet med klimavennlig håndtering av masser. Kommunen ga utdypende informasjon i teams-møte med Miljødirektoratet 22.6.2022.

Kommunen vil styrke rollen som uavhengig endringsaktør for bærekraftig massehåndtering lokalt, regionalt og nasjonalt. Det innebærer blant annet å øke samarbeidet for å oppnå mer gjenbruk av steinmasser mellom prosjekter i Osloregionen, og utvide arbeidet til regionalt og nasjonalt nivå. Kommunen har fra 2018 fått erfaring med samarbeid, påvirkning og koordineringsarbeid for å øke gjenbruk av steinmasser mellom bygge- og anleggsprosjekter i Osloregionen for å oppnå best mulig masseutnyttelse. Arbeidet strekker seg nå vesentlig utover Bærum kommunes grenser, og kommunen søker om midler til å dekke kostnader som ikke er direkte relatert til Bærum kommune.

Om samarbeid med andre skriver kommunen at Asker kommune, Ringerike kommune og det kommunale foretaket Steinverdi vil være sentrale samarbeidspartnere. Samarbeidet med Statens Vegvesen, BaneNor, Nye Veier, Oslo Vannverk i Bærum og omegn involverer diverse byggherrer, entreprenører, transportfirmaer, kommuner, statlige ansatte, eksterne konsulenter, politikere og offentlig ledelse.

Bærum kommune deltok i "Tverrsektoriell prosjekt om disponering av jord og stein som ikke er forurenset". Prosjektet ble gjennomført av Miljødirektoratet, Direktoratet for mineralforvaltning (DMF), Statens vegvesen, Nye Veier, Bane NOR, Kystverket, Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE), Landbruksdirektoratet, Statsforvalteren i Oslo og Viken og Bærum kommune, med bistand fra Norconsult, på oppdrag fra en tverr-departemental gruppe. Prosjektet kartla ulike tiltak som må utføres for bedre håndtering av ikke-forurensete overskuddsmasser. Enkelte av tiltakene har ingen klar eier, og denne rollen ønsker Bærum ressursbank å ta som en nøytral aktør uten økonomisk interesse, skriver kommunen.

Kommunen opplever at mange aktører i andre deler av landet og andre land som Danmark og Tyskland ønsker råd og veiledning om bedre massehåndtering fra Bærum Ressursbank. Kommunen ønsker å oppskalere rollen som endringsaktør utover Oslo-regionen til hele Norge. De vil fortsette med arbeidet med kompetanseheving og bidra til samarbeid og koordinering mellom bransjeaktører og planmyndigheter. Det vil være Bærum kommune som er prosjekteier, med en oppdragsorganisasjon bestående av egne ansatte og noen innleide konsulenter på deltid.

Kommunen har laget et regneeksempel som viser at økt koordinering og samarbeid mellom de seks prosjektene Bærum ressursbank i dag omfatter, kan føre til en klimagassreduksjon på 20%, tilsvarende 308 000 CO₂-ekvivalenter. I de samme seks prosjektene er det mulig å få til 33 prosent reduksjon i tonnkilometer (produktet av godsmengde og transportavstand), fra 2 035 240 km til 1 373 750 km. Nasjonalt er potensialet betydelig større.

Søknaden er en videreføring av Klimasats-tilsagn 17011043 Bærum ressursbank, der kommunen mottok 250 000 kr i forprosjektstøtte, og Klimasats-tilsagn 18011224 Bærum Ressursbank hovedprosjekt, hvor kommunen mottok 3 700 000 kr til etablering av ressursbanken. I hovedprosjektet laget kommunen gode arenaer for samhandling, var pådriver for tidlig involvering av aktører og myndigheter i massehåndteringsprosjekter, bragte frem oversikt over massemengder og -kvaliteter, arbeidet med å regulere og avsette nok arealer til lagring av masser i konkrete prosjekter, vurderte hensiktsmessig plassering av mottaksanlegg, utarbeidet konkrete krav til god massehåndtering for private og statlige byggherrer, med mer.

Arbeidsoppgaver i prosjektet kommunen nå søker støtte til, er:

- Oppfølging av den rapporten "Tverrsektoriell prosjekt om disponering av jord og stein som ikke er forurenset"
- Støtte etablering av en digital markeds plass for overskuddsmasser, og stimulere aktører til å ta den i bruk.*
- Stimulere til samhandling mellom kommuner og regioner
- Gjennomgå relevant regelverk og bidra i og utarbeide en tverrsektoriell veileder i gjeldende regelverk for massehåndtering.
- Foreslå nødvendige endringer og harmonisering av regelverk relatert til massehåndtering**
- Koordinere og bidra til samhandling mellom store prosjekter i regionen
- Kartlegge eksportmuligheter for overskuddsmasser til andre land i Norden
- Endre praksis og holdninger i bransjen
- Påvirke til endring av dagens forretningsmodeller til sirkulære varianter
- Gjennomføre ressursbankforum på regelmessig basis, og initiere tilsvarende i andre regioner

*Bærum kommune presiserer i møte med Miljødirektoratet 22.6.2022 at at kommunen har fått midler fra Innovasjon Norge og Enova til etablering av digital markeds plass, og kommunen søker ikke midler til denne arbeidsoppgaven.

**Når det gjelder veiledning og regelverksarbeid utdyper kommunen at de ønsker å gi faglige innspill basert på sine erfaringer til myndigheter som jobber med dette. Miljødirektoratet tar presiseringene til etterretning.

Midlene skal gå til analyser av klimagevinst, møter med byggherrer, entreprenører og myndigheter, arbeid med å gjøre felles forvaltningsområder/lagerområder av masser utslippsfrie, arbeid med

innovasjonsprosjekter, koordinering mellom kommuner, klimavennlig areal- og transportplanlegging, utarbeiding av masseoversikter, videre arbeid med tverrsektoriell gruppe, forskningskoordinering, sprednings- og veiledningsarbeid og eget arbeid.

I møtet med Miljødirektoratet peker kommunen på at det er vanskelig å trekke ut klimadimensjonen i hver enkelt aktivitet og budsjettpost da klima- og miljøaspektet er integrert i hele prosjektet. Kommunen søker om 12 millioner kr, som er 38% av de budsjetterte kostnadene. Hele prosjektet har en budsjetttramme på 31 millioner kr.

Ut fra søknaden forstår Miljødirektoratet at kommunen bruker egne ansatte og innleide konsulenter på deltid. Ved utvidelsen står kommunen ovenfor et arbeid med å ansette eller anskaffe dedikerte ressurser til arbeidet. Til en del av tiltaket behøver kommunen konsulentbistand, og står foran en eller flere anskaffelser.

MILJØDIREKTORATETS VURDERING

Potensialet for klimagassreduksjon er stort på grunn av store volumer av tunge masser som stein, betong, asfalt og jord som skal flyttes på. God planlegging og gode systemer for håndtering av masser kan bidra til å redusere klimafotavtrykk i store infrastrukturprosjekter. Det gir en stor klimagevinst dersom betydelige mengder masser kan brukes mer lokalt og behovet for transport reduseres. Klimagassreduksjon oppnås særlig gjennom redusert arealbruk knyttet til uttak og til deponi av masser, redusert energibruk til uttak og produksjon av masser og redusert transport. Det er også positivt i et ressursperspektiv at massene kan gjenbrukes i stedet for at det utvinnes og produseres nye.

Miljødirektoratet vurderer at å videreføre og oppskalere arbeidet vil bidra til en bedre samordning og koordinering av massehåndteringsprosjekter både i Østlandsområdet og i resten av landet. En oppskalering vil ha stort potensial for utslippsreduksjon.

Bærum kommune har opparbeidet seg solid kunnskap og erfaring gjennom tidligere arbeid. Vi ser prosjektet som et viktig bidrag til omstilling til lavutslippssamfunnet innen området masseforvaltning. Kommunen er svært aktiv i rollen som samfunnsutvikler, pådriver og koordinator, og sørger for at aktørene endrer måten de samarbeider og samhandler om massehåndtering på. God masseforvaltning er avhengig av samarbeid mellom aktørene. Prosjektet har stor spredningsverdi til andre regioner, og også til statens arbeid med massehåndtering. Miljødirektoratet støtter søknaden.

Miljødirektoratet oppfordrer kommunen til å jobbe for at massehåndteringen kan skje med utslippsfrie maskiner og kjøretøy, og at dette vektlegges i det videre arbeidet til Bærum Ressursbank.

Miljødirektoratet vurderer at ved å støtte 38% i stedet for 50% tas det høyde for at ikke alt arbeidet i prosjektet er klima- og miljørelatert, men har andre støttende funksjoner.

STØTTESUM OG VILKÅR

Støtten dekker inntil 38 prosent av kommunens kostnader til videreføring og utvidelse av Bærum ressursbank som beskrevet i søknaden, oppad begrenset til 12 000 000 kr. Støtteandelen tilsvarer det kommunen har søkt om. Støtten dekker en mindre andel enn det som er vanlig i Klimasats-prosjekter

fordi noen aktiviteter strekker seg utover klimagassreducerende aktiviteter.

Støtten med tilhørende egeninnsats skal i sin helhet gå til arbeid som bidrar målrettet til å redusere klimagassutslipp ved massehåndtering.

Arbeidet må ikke overlappe myndighetenes oppgaver innen massehåndtering, men Bærum ressursbank skal bistå inn i myndighetenes arbeid på dette feltet. Ved tvil skal Bærum ressursbank avklare med seksjon for avfall og grunnforurensning i Miljødirektoratet. Miljødirektoratet forbeholder seg retten til å gi føringer underveis i prosjektperioden for de delene av arbeidet som tangerer eller på annen måte har vesentlig betydning for statlig og nasjonalt arbeid med underveis i prosjektperioden.

Kommunen må benytte midlene i tråd med relevant regelverk, inkludert regelverket om offentlige anskaffelser. Dersom kommunen har inngått avtaler som skal videreføres, er det en forutsetning for støtten at avtalene er inngått i henhold til regelverket om offentlige anskaffelser. Kontraktene må gi grunnlag for å omfatte dette arbeidet, og endringer må ikke medfører økt fortjenestemargin sammenholdt med markedspris for entreprenører og konsulenter. Dersom slike avtale ikke er tilfelle, må kommunen inngå en nye avtaler i tråd med regelverket om offentlige anskaffelser.

KRAV TIL RAPPORTERING

Rapport og regnskap må tydelig formidle hva klimainnsatsen består i, og klimaeffekter og kostnader av ulike tiltak bør vurderes som en del av arbeidet.

Mulighetsstudier/planvisjoner, analyser, strategier og konsekvensutredninger som utarbeides med støtte, skal være offentlig tilgjengelig på en slik måte at andre lett kan dra nytte av arbeidet. Vi ber om at det sendes over som del av rapporteringen.

AKSEPT

Frist for å akseptere tilbudet er 1. september 2022. Svar på tilsagnet i søknadssenteret.

RAPPORTERING OG UTBETALING

Rapportering skjer i elektronisk søknadssenter. Det er mulig å legge inn rapport så snart regnskapet er klart, selv om dette er før rapporteringsfristen. Veiledning til rapportering finner du på miljodirektoratet.no/klimasats.

Utbetaling skjer etterskuddsvis på grunnlag av innsendte rapporter og bekreftet regnskap. Utbetaling i 2025 og senere er med forbehold om Stortingets bevilgning.

KRAV TIL REGNSKAP

Regnskapet skal være bekreftet av økonomisjef/regnskapsansvarlig. For tilskudd på 1 000 000 kr eller mer skal sluttregnskapet være bekreftet av revisor.

Regnskapet må vise tydelig hva de ulike delene av klimatiltaket har kostet. Merverdiavgift skal være spesifisert. Dersom kommunens egne arbeidstimer inngår som en del av klimaprojektet skal det for

hver person oppgis antall timer, timesats og navn på ansatt. Detaljerte timelister og fakturaer skal ikke sendes inn til Miljødirektoratet, men kommunen må ha dette som underlagsdokumenter for regnskapet. Kommunens egen arbeidstid kan godskrives med inntil kr 600 per time.

BAKGRUNN OM KLIMASATS

Miljødirektoratet mottok 301 søknader til tilskuddsordningen "Klimasats – støtte til klimasatsing i kommunene" til søknadsfristen 15. februar 2022. Kommuner og fylkeskommuner har søkt om nesten 404 millioner kroner. Formålet med ordningen er å bidra til reduksjon av klimagasser og omstilling til lavutslippssamfunnet. Miljødirektoratet har vurdert søknadene i henhold til tildelingskriteriene og prioriteringskriteriene.

Les mer om Klimasats på miljodirektoratet.no/klimasats.

Miljødirektoratet mottok om lag 12 søknader på til sammen 26 millioner kroner om tiltak innenfor avfall og deponi.

Lykke til med arbeidet!

Vi stiller følgende krav til rapportering

Leveranse	Beskrivelse	Frist
Delrapport	Delrapport med resultater og erfaringer fra arbeidet så langt. Bekreftet delregnskap	01.10.2023
Delrapport	Delrapport med resultater og erfaringer fra arbeidet så langt. Bekreftet delregnskap.	01.10.2024
Sluttrapport	Sluttrapport med resultater og erfaringer fra arbeidet. Revidert regnskap.	01.10.2025

Rapportering skjer i elektronisk søknadssenter.

Tilsagnet er gyldig til 31.12.2025. Tilsagnet faller bort, dersom du/dere ikke overholder rapporteringskravene.

Utbetalingsplan

Planlagt utbetalt	Beskrivelse	Beløp
202312	Utbetaling på grunnlag av innsendt rapport og bekreftet regnskap	4 000 000
202412	Utbetaling på grunnlag av innsendt rapport og bekreftet regnskap	4 000 000
202512	Utbetaling på grunnlag av innsendt rapport og bekreftet regnskap	4 000 000

Gi beskjed dersom tiltaket ikke kan gjennomføres som planlagt

Du/dere må umiddelbart gi oss beskjed dersom forutsetningene for å gjennomføre tiltaket endres vesentlig eller faller bort. Det kan for eksempel være at tidsplanen ikke kan overholdes, eller at det oppstår andre tekniske, faglige eller økonomiske endringer.

Bruken av midlene kan bli kontrollert

Miljødirektoratet og/eller Riksrevisjonen kan kontrollere om tilskuddet er brukt i tråd med betingelsene for å få tilskudd og vilkårene knyttet til tilskuddet.

Miljødirektoratet kan kreve at tilskuddet blir helt eller delvis tilbakebetalt dersom du/dere ikke bruker midlene i tråd med betingelsene og vilkårene.

Du/dere må oppbevare bilagene til regnskapet for tiltaket i tråd med bokføringslovens generelle regler om bilag.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Herdis Laupsa
seksjonsleder

Lise Kristin Svenning Jensen
saksbehandler

Kopi til:
: Statsforvalteren i Oslo og Viken